

Strokovne in znanstvene monografije FKPV

Poslovne finance

doc. dr. Mojca Nekrep

Celje 2013

Doc. dr. Mojca Nekrep

POSLOVNE FINANCE

2. izdaja

Strokovna recenzija ■ **izr. prof. dr. Žan Jan Oplotnik, red. prof. dr. Majda Bastić**

Lektoriranje ■ **Nina Vozlič**

Izdala in založila ■ **Fakulteta za komercialne in poslovne vede
Celje 2013**

Zbirka ■ **Strokovne in znanstvene monografije FKPV**

Oblikovanje ovitka ■ **Tomaž Perčič**

Tisk ■ **Kabis, Laško
2013**

Naklada ■ **100 izvodov**

Cena ■ **33 EUR**

© 2013 Fakulteta za komercialne in poslovne vede

Kopiranje oz. razmnoževanje brez pisnega dovoljenja FKPV je prepovedano.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

658.14/.17
336.71/.76

NEKREP, Mojca

Poslovne finance / Mojca Nekrep. - 2. izd. - Celje : Fakulteta za komercialne in poslovne vede, 2013. - (Zbirka Strokovne in znanstvene monografije FKPV)

ISBN 978-961-6825-78-8

267739392

Kazalo vsebine

1	Uvod v poslovne finance	10
2	Finančni sistem in finančno okolje	14
2.1	Finančni trgi	14
2.1.1	Trg denarja	15
2.1.2	Trg kapitala	16
2.2	Finančni instrumenti	17
2.3	Finančni posredniki	18
3	Finančne storitve	20
3.1	Značilnosti finančnih storitev	21
3.2	Inovativnost finančnih storitev	23
3.3	Vrste finančnih storitev	25
3.3.1	Bančne storitve	26
3.3.1.1	Naložbene storitve	27
3.3.1.1.1	Sprejemanje depozitov in varčevalnih vlog	27
3.3.1.1.2	Storitve z vrednostnimi papirji	28
3.3.1.1.3	Bančno zavarovalništvo	29
3.3.1.2	Kreditne storitve	31
3.3.1.2.1	Oblike kreditov	31
3.3.1.2.2	Inovativnost in kakovost kreditnih storitev	32
3.3.1.3	Storitve plačilnega prometa	32
3.3.1.4	Razvoj bančnih storitev na slovenskem finančnem trgu	33
3.3.2	Zavarovalniške storitve	34
3.3.2.1	Obvladovanje in upravljanje s tveganji	35
3.3.2.1.1	Načelo varnosti	37
3.3.2.1.2	Načelo likvidnosti	38
3.3.2.1.3	Načelo donosnosti oz. rentabilnosti	39
3.3.2.1.4	Povezanost naložbenih načel	39
3.3.2.2	Premoženjska zavarovanja	40
3.3.2.3	Osebna zavarovanja	41
3.3.2.3.1	Življenjska zavarovanja	42
3.3.2.3.2	Nezgodna zavarovanja	42
3.3.2.4	Strateški razvoj slovenskega zavarovalništva	43
3.3.3	Storitve trgovanja s finančnimi instrumenti	43
3.3.3.1	Trg finančnih instrumentov in borzno posredniška družba	45
3.3.3.1.1	Ponudba vrednostnih papirjev javnosti	46
3.3.3.1.2	Varno poslovanje borzno posredniških družb	47
3.3.3.1.3	Storitve borznega posredovanja	47
3.3.3.2	Trgovanje na organiziranem trgu vrednostnih papirjev	49
3.3.3.3	Naložbe v lastniške in dolžniške vrednostne papirje	50
3.3.3.3.1	Delnice	50
3.3.3.3.2	Obveznice	51
3.3.3.3.3	Izvedeni finančni instrumenti	52
3.3.3.3.4	Kratkoročni vrednostni papirji	53
3.3.3.4	Razvoj slovenskega kapitalnega trga	54
3.4	Povzetek ponudbe finančnih storitev na slovenskem finančnem trgu	54

4	Naložbe in tveganje	56
4.1	Donos in tveganje	57
4.1.1	Donos in donosnost	57
4.1.2	Tveganje	58
4.1.2.1	Kreditno tveganje	59
4.1.2.2	Likvidnostno tveganje	59
4.1.2.3	Obrestno tveganje	59
4.1.2.4	Valutno tveganje	60
4.1.2.5	Naložbeno tveganje	61
4.2	Časovna vrednost denarja	61
4.3	Možnosti investiranja	62
4.3.1	Investiranje v finančne naložbe	62
4.3.1.1	Naložbe v delnice	62
4.3.1.1.1	Določanje vrednosti prednostnih delnic	63
4.3.1.1.2	Vrednost navadnih delnic	63
4.3.1.2	Naložbe v obveznice	66
4.3.1.2.1	Načini merjenja donosa obveznic	67
4.3.1.2.2	Cena obveznice in donos	70
4.3.2	Modeli za presojanje naložb z vključitvijo tveganja	70
4.3.2.1	Pričakovani donos finančnih naložb ob upoštevanju tveganja	70
4.3.2.1.1	Primer izračuna pričakovanega donosa in tveganja portfelja	75
4.3.2.1.2	Učinki diverzifikacije naložb	78
4.3.2.1.3	Učinkovito področje	80
4.3.2.2	Model za določanje cen dolgoročnih naložb – CAPM	82
4.3.2.3	Arbitražna teorija določanja cen – APT	83
4.3.3	Investiranje v realne naložbe	85
4.3.3.1	Dinamične metode presojanja naložb	85
4.3.3.1.1	Neto sedanja vrednost	85
4.3.3.1.2	Interna stopnja donosa	87
4.3.3.1.3	Relativna neto sedanja vrednost	88
4.3.3.1.4	Primerjava dinamičnih sodil	89
5	Finančno odločanje v podjetju	90
5.1	Dolgoročne in kratkoročne finančne odločitve	92
5.2	Finančne odločitve na osnovi pozitivnega denarnega toka	92
5.3	Finančne odločitve o priskrbi finančnih sredstev	93
5.3.1	Notranje financiranje	94
5.3.2	Zunanje financiranje	95
5.3.2.1	Kapitalski vložki	95
5.3.2.2	Različne oblike kreditov	96
5.3.2.3	Obveznice	96
5.3.2.4	Subvencije	97
5.3.2.5	Zakup	97
5.3.2.6	Factoring	97
5.3.2.7	Forfeting	98
5.3.3	Kakovost finančne strukture	98
5.3.3.1	Stroški finančne strukture podjetja	99
5.3.3.2	Stroški lastniškega kapitala	100
5.3.3.3	Stroški dolžniškega kapitala	100
5.3.3.4	Povprečni stroški celotne finančne strukture (WACC)	101
5.4	Odločitve o investiranju v različne oblike sredstev podjetja	102
5.5	Odločitve o razporejanju poslovnega izida	102

6	Finančna analiza podjetja.....	103
6.1	Analiza računovodskih izkazov	103
6.1.1	Bilanca stanja.....	104
6.1.2	Izkaz poslovnega izida	106
6.2	Analiza na osnovi finančnih kazalnikov	109
6.2.1	Kazalniki donosnosti.....	110
6.2.2	Kazalniki gospodarnosti.....	111
6.2.3	Kazalniki likvidnosti in plačilne sposobnosti	112
6.2.4	Kazalniki financiranja (zadolženosti)	113
6.2.5	Kazalniki investiranja	114
6.2.6	Kazalniki obračanja sredstev	116
7	Dejavniki uspeha pri razvoju novih finančnih storitev	119
7.1	Dejavniki uspešnosti novih finančnih storitev	119
7.1.1	Dejavniki uspešnosti novih poslovnih storitev	119
7.1.2	Dejavniki uspešnosti novih finančnih storitev	121
7.1.3	Dejavniki v procesu razvoja novih finančnih storitev	123
7.1.4	Značilnosti razvoja novih finančnih storitev	124
7.1.5	Uspešnost novih poslovnih storitev v odvisnosti od stopnje inovativnosti.....	125
7.1.6	Dejavniki uspeha za nove fizične izdelke in nove storitve	126
7.1.7	Pomen aktivnosti v procesu razvoja novih finančnih storitev glede na stopnjo inovativnosti	128
7.1.8	Pomen organizacijske kulture za ustvarjalnost in inovativnost v podjetjih	129
7.1.9	Proces pridobivanja, širjenja in uporabe znanja.....	130
7.2	Namen in cilji modela.....	130
7.3	Zgradba modela	131
7.3.1	Elementi modela.....	132
7.4	Stopnja inovativnosti finančnih storitev	136
7.5	Proces razvoja novih finančnih storitev	136
7.5.1	Razvijanje in predstavitev idej za razvoj novih finančnih storitev.....	137
7.5.2	Poslovne analize in tržno planiranje	139
7.5.3	Aktivnosti razvoja novih finančnih storitev.....	142
7.5.4	Aktivnosti testiranja.....	143
7.5.5	Uvedba novih finančnih storitev na trg	144
7.6	Trženjska sinergija novih finančnih storitev	146
7.7	Kakovost novih finančnih storitev	148
7.8	Značilnosti trga	150
7.9	Organizacijska kultura	152
7.9.1	Vloga in pomen organizacijske kulture v podjetjih.....	152
7.9.2	Razsežnosti organizacijske kulture	154
7.9.3	Značilnosti inovativne organizacijske kulture	157
7.10	Management znanja v finančnih institucijah	159
7.10.1	Pridobivanje, prenašanje in uporaba znanja	160
7.11	Kazalniki za merjenje uspešnosti	162
7.11.1	Kazalniki za merjenje finančne uspešnosti	163
7.11.2	Kazalniki za merjenje tržne uspešnosti	164
7.12	Uspešnost novih finančnih storitev na slovenskem trgu	165
7.12.1	Podatki	166
7.12.2	Vprašalnik in vzorec	166
7.12.3	Vpliv procesa razvoja, notranjih in zunanjih dejavnikov na uspešnost novih finančnih storitev	169
7.12.3.1	Soodvisnost med fazami razvojnega procesa in kazalniki uspeha.....	169
7.12.3.2	Pomembnost razvojnih faz za uspešnost novih finančnih storitev	173

7.12.3.3 Soodvisnost med notranjimi oz. zunanji dejavniki in kazalniki uspeha.....	175
7.12.3.4 Pomembnost trženjske sinergije, značilnosti trga in kakovosti nove storitve na uspešnost novih finančnih storitev	179
7.12.3.5 Soodvisnost med fazami razvojnega procesa in dejavniki trženjska sinergija, kakovost, trg, organizacijska kultura in znanje.....	180
7.12.3.6 Stopnja inovativnosti finančnih storitev na slovenskem finančnem trgu.....	181
7.12.3.7 Razlike v uspešnosti med bankami in zavarovalnicami.....	182
7.12.3.8 Razlike v uspešnosti med finančnimi institucijami z domačim in tujim kapitalom	184
7.13 Sklepne ugotovitve	186
8 Literatura in viri	192
Stvarno kazalo.....	200

Kazalo slik

Slika 1: Financiranje v podjetju	12
Slika 2: Delitev finančnega trga	17
Slika 3: Struktura borznega trga in produkti.....	45
Slika 4: Gaussova krivulja normalne porazdelitve.....	71
Slika 5: Možne kombinacije tveganja/donosa prve in druge naložbe (naložbe A in B) pri vrednosti korelacijskega koeficienta +1	76
Slika 6: Možne kombinacije tveganja/donosa prve in druge naložbe (naložbe A in B) pri vrednosti korelacijskega koeficienta –1	76
Slika 7: Varianca portfelja za število n neodvisnih naložb	79
Slika 8: Učinkovita meja za portfelj z več naložbami.....	80
Slika 9: Priskrba finančnih sredstev	94
Slika 10: Model procesa razvoja nove finančne storitve in notranjih ter zunanjih dejavnikov, ki vplivajo na uspešnost – na osnovi teoretičnih spoznanj	135
Slika 11: Model procesa razvoja nove finančne storitve in notranjih ter zunanjih dejavnikov, ki vplivajo na uspešnost – na osnovi raziskave	191

Kazalo tabel

Tabela 1: Vrste finančnih storitev glede na ocenjeno stopnjo inovativnosti	25
Tabela 2: Razsežnosti in dejavniki oz. faktorji uspeha novih poslovnih storitev na kanadskem trgu	120
Tabela 3: Faktorji v okviru posameznih razsežnosti novih finančnih storitev	122
Tabela 4: Faktorji v procesu razvoja novih finančnih storitev.....	123
Tabela 5: Razsežnosti in faktorji uspeha novih poslovnih storitev v Kanadi	125
Tabela 6: Razsežnosti in faktorji uspeha novih storitev v Avstraliji	127
Tabela 7: Struktura vzorca novih finančnih storitev	169
Tabela 8: Faktorji procesa razvoja novih finančnih storitev in faktorji kazalnikov za merjenje uspešnosti.....	171
Tabela 9: Soodvisnost med fazami procesa razvoja novih finančnih storitev in kazalniki za merjenje uspešnosti	172
Tabela 10: Vrednosti diskriminantnih uteži za faze razvoja novih finančnih storitev	174
Tabela 11: Vrednosti diskriminantnih uteži za aktivnosti uvedbe nove finančne storitve na trg	174
Tabela 12: Vrednosti diskriminantnih uteži za aktivnosti razvijanja in predstavitev idej ..	175
Tabela 13: Faktorji dejavnikov trženjska sinergija, značilnosti trga, kakovost nove finančne storitve, organizacijska kultura in znanje, ki vplivajo na razvoj novih finančnih storitev.....	176
Tabela 14: Soodvisnost med faktorji trženjska sinergija, značilnosti trga, kakovost nove finančne storitve, organizacijska kultura in znanje ter kazalniki uspeha	178
Tabela 15: Vrednost diskriminantnih uteži za faktorje sinergija, značilnosti trga in kakovost nove finančne storitve.....	179
Tabela 16: Strukturna matrika z diskriminantnimi utežmi za značilnosti trga	180
Tabela 17: Soodvisnost med fazami procesa razvoja novih finančnih storitev in notranjimi ter zunanji dejavniki	180
Tabela 18: Soodvisnost med notranjimi in zunanji dejavniki.....	181
Tabela 19: Povprečne vrednosti in stopnja značilnosti faktorjev v fazah procesa razvoja novih finančnih storitev – razlike med bankami in zavarovalnicami za uspešne storitve.....	183
Tabela 20: Povprečne vrednosti in stopnja značilnosti faktorjev pri dejavnikih, ki vplivajo na proces razvoja novih finančnih storitev – razlike med bankami in zavarovalnicami za uspešne storitve	184
Tabela 21: Povprečne vrednosti in stopnja značilnosti v fazah procesa razvoja novih finančnih storitev za finančne institucije z večinskim domačim ali tujim kapitalom – uspešne storitve	185
Tabela 22: Povprečne vrednosti in stopnja značilnosti pri dejavnikih, ki vplivajo na proces razvoja novih finančnih storitev za finančne institucije z večinskim domačim ali tujim kapitalom – uspešne storitve	186